

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 322/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. mája 2017 prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Kirňakom, advokátska kancelária, Hlavná 29, Prešov, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 248/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 248/2012.

Platobným rozkazom okresného súdu č. k. 21 Rob 124/11-47 z 24. mája 2012 bol sťažovateľ ako žalovaný v II. rade zaviazaný zaplatiť žalobkyni sumu 78 998,67 € s príslušenstvom, a to spoločne a nerozdielne so spoločnosťou [REDAKOVANÉ], ako žalovaným v I. rade (ďalej len „žalovaný v I. rade“). Proti platobnému rozkazu sťažovateľ v zákonnej lehote odpor nepodal, odpor bol podaný iba žalovaným v I. rade. Sťažovateľovi bolo 7. marca 2013 doručené uznesenie okresného súdu z 12. februára 2013, „z ktorého vyplýva, že predmetný spor bol preradený pod sp. zn. 21 Cb 248/2012 a so sťažovateľom sa teda konalo ako s účastníkom konania, t. j. žalovaným v II. rade. Spolu s predmetným uznesením bolo sťažovateľovi doručené aj vyjadrenie žalobcu zo dňa 19.10.2012, ktorý vôbec nenamietal právoplatnosť platobného rozkazu voči žalovanému v II. rade.“.

Sťažovateľovi bolo následne „v mesiaci júl 2014“ doručené uznesenie okresného súdu č. k. 21 Cb 248/2012-90 zo 17. júna 2014, ktorým bol do konania pripustený namiesto doterajšieho žalobcu nový žalobca, pričom so sťažovateľom bolo opätovne konané ako so žalovaným v II. rade. Sťažovateľ sa až zo zápisnice z pojednávania konaného 9. júla 2015, predvolanie na ktoré mu bolo doručené až po jeho konaní, dozvedel o tom, že okresný súd vo vzťahu k nemu ako žalovanému v II. rade skonštatoval, že s ohľadom na samostatné procesné spoločenstvo medzi žalovaným v I. a II. rade sa odpor podaný žalovaným v I. rade na sťažovateľa nevzťahuje, preto vo vzťahu k nemu platobný rozkaz č. k. 21 Rob 124/11-47 z 24. mája 2012 nadobudol právoplatnosť.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd „nekonal v medziach pôsobnosti danej mu ústavou, v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom, nedôvodnene odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom a vo svojich dôsledkoch tak porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces“. Sťažovateľ poukazuje najmä na skutočnosť, že pokiaľ v procesnom postavení žalovaného v II. rade nepodal proti namietanému platobnému rozkazu odpor, neurobil tak z dôvodu, že sa riadil poučením v ňom uvedeným. Z neho vyplýval záver, že ak je „viacej žalovaných, podaním odporu s odôvodnením vo veci samej aj len jedným zo žalovaných sa zruší celý platobný rozkaz“.

Podľa názoru sťažovateľa sa „*nariadením pojednávania vo veci samej platobný rozkaz zo zákona zrušil*“, pričom považuje za nelogické, aby okresný súd s ním „*tri roky po vydaní platobného rozkazu konal ako s účastníkom a následne skonštatoval, že v podstate ide vo vzťahu k žalovanému v II. rade o právoplatne skončenú vec*“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho označeného základného práva a práva a zrušil platobný rozkaz okresného súdu č. k. 21 Rob 124/11-47 z 24. mája 2012 . Zároveň navrhol priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podstatná časť argumentácie sťažovateľa sa týka tvrdenia o nezákonnosti postupu okresného súdu v namietanom konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 248/2012. Tvrdená nezákonnosť spočíva v skutočnosti, že okresný súd na pojednávaní konanom 9. júla 2015 konštatoval nadobudnutie právoplatnosti platobného rozkazu okresného súdu č. k. 21 Rob 124/2011-47 z 24. mája 2012 voči sťažovateľovi. Podľa názoru sťažovateľa podaním odporu voči namietanému platobnému rozkazu žalovaným v I. rade došlo k zrušeniu celého platobného rozkazu, preto nemohol voči nemu ako žalovanému v II. rade nadobudnúť právoplatnosť. Táto skutočnosť vyplývala tak z obsahu poučenia, ktoré bolo súčasťou namietaného platobného rozkazu a ktorým sa sťažovateľ v konaní riadil, ako aj z úkonov okresného súdu, ktorý s ním riadne konal ako so žalovaným v II. rade až do pojednávania z 9. júla 2015.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd ustálil tento skutkový stav:

Sťažovateľ ako žalovaný v II. rade bol platobným rozkazom č. k. 21 Rob 124/2011-47 z 24. mája 2012 spoločne a nerozdielne so žalovaným v I. rade zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 78 998,67 €, sumu 4,99 €, úrok z omeškania vo výške 3 477,01 € a 12,534 % úrok z omeškania ročne zo sumy 78 998,67 € od 1. apríla 2011 do zaplatenia. Z obsahu listín predložených ústavnému súdu vyplýva, že žalovaný v I. rade bol vo vzťahu k žalobcovi dlžníkom a sťažovateľ ručiteľom.

Proti platobnému rozkazu sťažovateľ nepodal v zákonnej lehote odpor. Tento podal iba žalovaný v I. rade. Táto skutočnosť bola sťažovateľovi známa, keďže sťažovateľ bol jediným spoločníkom a zároveň konateľom žalovaného v I. rade.

V ďalšom konaní po podaní odporu postupoval okresný súd tak, ako to sťažovateľ vo svojej sťažnosti opísal, a ako je to sumarizované v časti I tohto rozhodnutia.

Sťažovateľ nepochybnil, že proti platobnému rozkazu nepodal v zákonnej lehote odpor. Toto svoje konanie však odôvodňuje poukázaním na poučenie, ktoré bolo súčasťou platobného rozkazu a v ktorom bolo uvedené, že v prípade, *„ak je viacej žalovaných, podaním odporu s odôvodnením vo veci samej aj len jedným zo žalovaných sa zruší celý platobný rozkaz“*.

Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 99/1963 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2012 (ďalej len „OSP“) súd môže aj bez výslovnej žiadosti navrhovateľa a bez vypočutia odporcu vydať platobný rozkaz, ak sa v návrhu uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy vyplývajúce zo skutočností uvedených navrhovateľom. V platobnom rozkaze uloží odporcovi, aby do 15 dní od doručenia platobného rozkazu zaplatil navrhovateľovi uplatnenú pohľadávku a trovy konania alebo aby v tej istej lehote podal odpor na súde, ktorý platobný rozkaz vydal. Odpor proti platobnému rozkazu sa musí odôvodniť. Ustanovenie § 43 sa nepoužije.

Podľa § 173 ods. 1 OSP platobný rozkaz treba doručiť odporcovi do vlastných rúk, náhradné doručenie je vylúčené.

Podľa § 174 ods. 1 OSP platobný rozkaz, proti ktorému nebol podaný odpor s odôvodnením, má účinky právoplatného rozsudku.

Podľa § 174 ods. 2 OSP ak čo len jeden z odporcov podá včas odpor s odôvodnením vo veci samej, zrušuje sa tým platobný rozkaz v plnom rozsahu a súd nariadi pojednávanie. To neplatí, ak sa platobný rozkaz týka niekoľkých účastníkov, z ktorých každý koná sám

za seba (§ 91 ods. 1). Opravným prostriedkom len proti výroku o trovách konania je odvolanie, o ktorom bez pojednávania rozhodne súd, ktorý vydal platobný rozkaz.

Podľa § 174 ods. 3 OSP súd uznesením odmietne odpor, ktorý bol podaný a) oneskorene, b) bez odôvodnenia vo veci samej; o týchto následkoch musí byť účastník poučený v platobnom rozkaze, c) neoprávnenou osobou.

Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľovi bol platobný rozkaz riadne doručený, a to tak v postavení konateľa žalovaného v I. rade, ako aj v procesnom postavení žalovaného v II. rade. Z obsahu platobného rozkazu je zrejmé, že tento obsahuje všetky predpísané náležitosti vrátane poučenia o možnosti podať odpor a o lehote, spôsobe a mieste podania odporu. Poučenie tiež obsahuje informáciu podľa § 174 ods. 3 OSP.

Už z uvedeného je možné uzavrieť, že sťažovateľovi nič nebránilo, aby včas podal odpor proti platobnému rozkazu, s meritórnym obsahom ktorého sa nestotožnil. O tom, že možnosť podať odpor a všetky zákonom predpísané náležitosti odporu boli sťažovateľovi včas a v postačujúcej miere známe, svedčí aj skutočnosť, že sťažovateľ odpor včas podal, ale iba v procesnom postavení žalovaného v I. rade, ktorého bol konateľom. Takéto podanie odporu však s ohľadom na jednoznačnú formuláciu § 174 ods. 2 druhej vety OSP nemalo, ako to okresný súd správne konštatoval, za následok zrušenie platobného rozkazu voči sťažovateľovi ako žalovanému v II. rade. Tomuto záveru okresného súdu je možné prisvedčiť najmä s ohľadom na skutočnosť, že v danom prípade medzi sťažovateľom a žalovaným v I. rade išlo o samostatné procesné spoločenstvo, čo sťažovateľ vo svojej sťažnosti ani nespochybnil (obdobne III. ÚS 77/2010).

Pokiaľ sťažovateľ namieta, že sa riadil nesprávnym poučením zo strany okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že je naozaj možné okresnému súdu vytknúť nepresnosť a nedôslednosť pri formulovaní textu poučenia v platobnom rozkaze, keďže v tomto nedošlo k presnej citácii ustanovenia § 174 ods. 2 OSP. Okresný súd v rámci poučenia skutočne v namietanom platobnom rozkaze uviedol, že podaním odporu s odôvodnením vo veci samej aj len jedným zo žalovaných sa zruší celý platobný rozkaz, pričom druhú vetu

citovaného § 174 ods. 2 OSP, podľa ktorej sa toto nevzťahuje na prípady samostatného procesného spoločenstva, už v poučení neuviedol.

Uvedená skutočnosť však nemá podľa názoru ústavného súdu za následok odňatie možnosti konať pred súdom, ako to namieta sťažovateľ, keďže aj napriek tejto chybe sťažovateľ bol správne poučený o možnosti odpor podať, ako aj o lehote a spôsobe podania odporu. Ústavný súd tu dáva do pozornosti, že Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v čase rozhodovania okresného súdu neobsahoval osobitnú úpravu následkov nesprávneho poučenia o odpore, iba úpravu následkov nesprávneho poučenia o odvolaní (§ 204 ods. 2 OSP). Preto je nutné pri hodnotení dôsledkov nedostatkov takéhoto poučenia postupovať analogicky podľa právnej úpravy dôsledkov nedostatkov poučenia o prípustnosti a náležitostiach odvolania. V danom prípade teda neúplné poučenie sťažovateľa dôsledkoch podania odporu nemohlo mať za následok zrušenie platobného rozkazu aj voči nemu v procesnom postavení žalovaného v II. rade, keďže právny predpis s pochybením v obsahu poučenia takýto následok nespájal a k takémuto záveru nie je možné dospieť ani analogickým použitím ustanovení o následkoch nesprávneho poučenia v prípade odvolania.

Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti vyslovil v obdobných súvislostiach názor, podľa ktorého nesprávne poučenie súdu o lehote na podanie odvolania alebo nesprávne poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné, nemá za následok jeho nezákonnosť, resp. jeho nevykonateľnosť. Právnym následkom nesprávneho poučenia o lehote, prípadne nemožnosti podať opravný prostriedok, je len predĺženie lehoty na podanie opravného prostriedku (II. ÚS 45/2013). Tým, že sťažovateľ celkom nepochybné opravný prostriedok nepodal, nemohli nastať účinky spojené s jeho podaním.

Dosiaľ uvedené vedie ústavný súd k záveru, že okresný súd správne vec posúdil, pokiaľ so sťažovateľom nekonal ako s účastníkom konania sp. zn. 21 Cb 248/2012, keďže tento od nadobudnutia právoplatnosti platobného rozkazu účastníkom namietaného konania nebol.

O návrhu podanom zjavne neoprávnenou osobou možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov. Za návrh podaný niekým zjavne neoprávneným preto možno považovať návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 26/06).

Keďže sťažovateľ nie je účastníkom napadnutého konania, postupom okresného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 205/04). Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ nie je v okolnostiach prípadu aktívne vecne legitimovaný na podanie sťažnosti ústavnému súdu. Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Ústavný súd k dosiaľ uvedenému považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ by mal byť správnym prezentovaný právny názor sťažovateľa o jeho postavení účastníka v namietanom konaní, musel by jeho sťažnosť za daných okolností odmietnuť pre nedostatok právomoci, a to s ohľadom na skutočnosť, že právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces je právom výsledkovým, preto sa ho možno dovolávať až po skončení konania (II. ÚS 155/08 či rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Komanický v. Slovenská republika zo 4. 6. 2002).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2017